

בבא בתרא פ"ו

משך חמרים ופועל' והכניס לביתו יכולים לחזור
ממשיכה הגמרא לדון, האם בבית המוכר קונים
בכליו של הלוקח. רבא אמר, שיש ראייה שבכליו
של לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח. ששנינו בברייתא, משך חמרים ופועלים
ותבואה על גבם והכניסם לביתו⁴⁹⁶, המוכר והקונה יכולים לחזור בהם מהקנין, בין
פסק עד שלא מדד, מפני שעודה על צוארו ולא הונחו לרשותו. ויכולים לחזור,
שבמה נקנה אין כאן לא משיכת תבואה ולא רשות לוקח⁴⁹⁷, ומשיכת האדם אינה
מועילה לקנות מה שעליו. ובין מדד עד שלא פסק, אם באו לחזור קודם פיסוק,
חוזרים אפילו שעתה בשעת המדידה הונחה ברשותו ובכליו של הלוקח שרשותו
לא קנתה קודם פיסוק^{498 499}. פירקן⁵⁰⁰ והכניס את המקח לתוך ביתו, ויש כאן הנחה
ברשות לוקח, אם פסק עד שלא מדד אין שניהם יכולים לחזור בהם, שרשותו
קנתה בשעת פיסוק,⁵⁰¹ ואם מדד עד שלא פסק שניהם יכולים לחזור בהם קודם
שיפסקו⁵⁰². וממה שאמרה הברייתא שאם הסחורה בכליו של המוכר רשות הקונה
ביטלה את הבעלות על הכלים והמוכר אינו יכול לחזור,⁵⁰³ ודאי שאם הקונה בא
לרשות המוכר ונתנו את הסחורה בכלי הקונה, לא קנה שרשות המוכר עדיין
מעכבת את המכירה^{504 505}.

496 תוס' כתבו שגורסים חמרין ופועלין בנו"ן ולא חמריו ופועליו בוי"ו שהיה משמע שמדובר בחמריו ופועליו
של הלוקח ואפ' לא פירקן. ואין להק' שר' אלעזר הסתפק בב"מ באומר לחבירו משוך בהמה זו וקני כלים שעליה
אם משיכת הבהמה מועילה לקנות כלים שעליה או לא, נפשט מכאן שאינה מועילה. מפני שכאן מדובר כשמשך
את החמרים אבל לא את החמורים והחמרים משכו את החמורים עמהם, או שדוקא שם יש ספק מפני שאמר לו
שיקנה את הכלים ע"י משיכת בהמה אבל כאן מדובר שאמר לך וקנה לכן לא קנה תבואה במשיכת בהמה. תוס'.

497 שהרי לא פירקם כמו שמוכח מהסיפא אלא משכם והכניסם לביתו ומשיכה זו אינה משיכה לקנות שהרי הוא
מושך את האדם ומשיכת אדם טעון פירות לא מועילה לקנות את הפירות עד שימשוך את הפירות עצמן. רשב"ם.
498 וקודם פיסוק אפילו משיכה לא מועילה שלא סמכה דעתם לא של מוכר ולא של לוקח. לא המוכר שמא
יפסקו דמיהן יקרים יותר, והלוקח שמא ישלם בזול יותר. והמשנה שאומרת משך ולא מדד קנה כשפסק קודם
משיכה. רשב"ם.

499 ואפ' מדד ופסק שניהם יכולין לחזור כיון שעדיין לא פירקן אלא נקט כך משום שרונה לחלק בסיפא בין
פסק עד שלא מדד למדד עד שלא פסק. תוס'.
500 בין מוכר בין לוקח.

501 ואפ' שבהכנסה זו לא קנה משום שלא פסק הועילה שאם יפסקו אח"כ תקנה לו רשותו שהם בו. וכשפסק
אח"כ קונה לו רשותו ואינו חוזר אפ' קודם מדידה. שרשותו קנתה בשעת פיסוק, ואין כליו של מוכר מעכב עליו.
ומכאן שכלי לא נחשב רשותו וגם מדידה לא מעכבת כמו ששנינו משך ולא מדד קנה. הואיל ופסק דמים על כולם
המדידה היא גלוי מילתא. ואינו דומה להיכן שלא מכר לו אלא כור אחד שמדידת הכור מעכבת ויכול לחזור אפ'
בסאה אחרונה, שרשותו לא קונה אלא מה שמכר לו. רשב"ם.

502 י"ם פירקן והכניסן לתוך ביתו משיכה ומעמידים את מה ששנינו פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור
כשפסק קודם שפירקם וקנה במשיכה שאחר פיסוק. וטעות בידם שאיך לומדים שכליו של מוכר לא מעכב את
הקניה של רשות הלוקח, אולי קנה לא משום קניית רשותו אלא משום משיכה. רשב"ם.

503 שקנה רשות קודם מדידה ואע"פ שעדיין הפירות בתוך שקים של מוכר. רשב"ם.
504 שאם רשות לוקח הועיל לבטל את כליו של מוכר ולהוציאם מרשות מוכר כ"ש שבכליו של לוקח ברשות
מוכר הרשות יבטל את הכלי של לוקח שלא להוציאם מחזקת מוכר שמוחזק עד עתה. רשב"ם.

505 אין להקשות מנין שקנה מתורת רשותו קנה אולי מתורת משיכה שהרי משיכה מועילה בכליו של מוכר וי"ל
שדייק שקנה מתורת רשותו כמו שרשב"ם פ"ל לעיל שפירקן והכניסן לתוך ביתו משמע בין מוכר בין לוקח. וא"ת

אר"נ ב"י בששפכנ ורבא הקפיד האם אמר רב נחמן בר יצחק, אין משם ראייה, שמה שנינו שפכנ

מהשקים לקרקע הבית של הלוקח, ולכן רשותו של הלוקח קנתה לו, כיון שאין כאן הנחה בכליו של המוכר ולכן רשותו של הלוקח קנתה לו. שאל רבא האם שנינו שפכנ, שנינו פירקן ומשמע שפירק את החבילות כמו שהיו מונחים? אלא אמר מר בר רב אשי, הברייתא מדברת בחבילות של שומים שאינם מונחים בשקים. ואמר לו הונא בנו של רבינא הרי שנינו פירקן, שהונחו ברשות הלוקח מיד שהמוכר קיבל למכרם לו. מה ההבדל בין אם פסק ובין אם לא פסק? אמר לו אם פסק סמכה דעתו, לא פסק לא סמכה דעתו⁵⁰⁶.

לרבות ברשות מוכר כשאמר מוכר קנה לוקח. ממה שרבי ושמואל אמרו כליו של אדם קונה לו בכל מקום. ולכאורה בכל מקום בא לרבות גם ברשות המוכר. ואומרת הגמרא ששם המוכר אמר לו לך קנה. וכיון שאמר אני רוצה שיקנה לך כליך כמו שהוא משאיל לו את מקום הנחת כליו, והספק היה כשמכר לו בסתם.

שנינו במשנה במסכת קידושין, נכסים שיש להן אחריות, והכוונה לקרקע, נקנין בכסף על ידי מתן מעות, ובשטר שכתב לו שדי מכורה לך או נתונה לך ומסר לו את השטר, ובחזקה כשנעל וגדר ופרץ כל שהוא. ונכסים שאין להן אחריות שהם מטלטלין, אין נקנין אלא במשיכה לרשותו או לרשות שיש לו חלק בו כמו סימטא וחצר השותפין⁵⁰⁷.

בסורא שנו את השמועה הבאה משמו של רב חסדא, בפומבדיתא שנו אותה משמו של רב כהנא, ויש אומרים משמו של רבא. לא שנו שקונים במשיכה אלא דברים כבדים שאין דרכם להגביה, אבל בדברים קלים שדרכם להגביה קנה בהגבהה ולא במשיכה⁵⁰⁸.

הגונב כיס בשבת והוציאו לרה"ר חייב וכשאביי ישב ואמר שמועה זו הקשה לו רב בתשלומים היה מגרר ויוצא פטור והוציאו לרשות הרבים חייב בתשלומים, שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת⁵⁰⁹. ואם לא הגביה וקנה בשינוי רשות כשמשכה לרשותו פטור,

בלא פירקן כיון שהכניסן יקנה שיבטל אגב רשות לוקח. ואור"י שדוקא כלי בטל אגב הרשות אבל לא בהמה. תוס'.

506 מי יאמר שהמכר יתקיים שמה המוכר יעלה דמיהן והלוקח יולול בדמים שהרי אינם קצובים. רשב"ם

507 וכ"ש בהגבהה שקונה בכ"מ ובכל דבר, שמשגביהה הניחה ברשותו אפ"ל בלא משיכה. רשב"ם.

508 ומה שהק' בפ' מי שמת במלוגא דשטרי והא לא משך, ודוחק לומר שהיה כל כך הרבה שטרות שלא היה דרכן להגביה, אלא לאו דוקא נקט משך אלא כלומר והא לא הגביה. תוס'.

509 שלא אומרים קם ליה בדרבה מיניה שאין כאן ב' רשעיות ביחד, שמשעת הגבהה שקונה בכ"מ התחייב בבגביה ואינו עובר איסור שבת עד שעת הוצאה. רשב"ם.

שהרי איסור שבת וגניבה באין כאחד⁵¹⁰. והרי כים הוא בר הגבהה, וקונה אותו במשיכה⁵¹¹ 512? אמר לו אביי, מדובר שם כשיש לו 'מיתנא'. ורב אדא סבר שהוא ענה לו בכיס קטן שיש לו שרוכים ורגילים לגררו, ואמר לו גם אני אמרתי לך שבכיס שיש לו 'מיתנא' דרכו להגביהו. ואמר לו אביי בדבר שצריך 'מיתנא', כים גדול שצריך לגרור אותו ברצועה.

ומביאה הגמרא ראייה שאפשר לקנות דבר שהוא בר הגבהה במשיכה ממה ששנינו, וברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו. אם ירצה יקנה בהגבהה, ואם ירצה יקנה במשיכה. אמר רב נחמן בר יצחק לצדדין שנינו⁵¹³, אם הוא דבר קל עד שיגביה, ואם הוא דבר כבד עד שימשיכנו⁵¹⁴.

המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה ומביאה הגמרא ראייה מה ששנינו במשנה, בחבילות גדולות ופשתן שנסרך שונה המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה. והרי פירות הם בני הגבהה, וקנה במשיכה⁵¹⁵. אומרת הגמרא, מדובר בחבילות גדולות, והתנא מחלק בין פירות לפשתן. המושך פירות לפעמים אם משך קנה, כגון בחבילות גדולות שמשכה מועילה בהן וכל שכן הגבהה. אבל המוכר פשתן שאינו בא בחבילות גדולות אלא קטנות, לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום⁵¹⁶.

510 וקם ליה בדרבה מיניה מהכתוב "כדי רשעתו" שבשעת הוצאתו לחוץ קנה ונתחייב סקילה. ובפ' אלו נערות הקשו אם משכו לרה"ר יש איסור שבת ואין איסור גניבה. ואמרו שצירף ידו למטה מג' וקבלה וידו של אדם חשובה לו כד' על ד' וקנתה לו ולא בטלה לגבי רה"ר לגבי קנייה, ואיסור שבת וגניבה באים כאחד. ולא משום הגבהה אלא משיכה לתוך ידו שסמוכה בתוך ג' לקרקע. ויש שא' בצדי רשות הרבים. שלענין גניבה קונה ולענין שבת הוא רשות הרבים כרבי אליעזר. רשב"ם.

511 אם לא משום איסור שבת היה קונה אותו במשיכה כגון אם היה מגרר ויוצא בחול. רשב"ם.

512 לא הקשו ללשון שמתרצת בפ' אלו נערות כשצירף ידו למטה מג' וקיבלה דשלא קנה מטעם משיכה אלא מטעם חצר וידו כחצרו, אלא הקשו ללשון שקנה משום משיכה. וא"ת איך חשבו שמדובר בכיס שהוא בר הגבהה א"כ לא חייב לענין שבת שאין דרך הוצאה בכך. ויש לומר שיש דברים שדרך הוצאה בכך לענין שבת ולענין קנין אין נקנים אלא בהגבהה שדרכם להגביה, או במגרר דרך מחתרת שהיא דרך הוצאה או שהיה יכול לומר וליטעמך. תוס'.

513 תימה לרשב"א מדוע לא מעמידים בכלים שאין דרכם להגביה שגם הן נקנים בהגבהה כמו שלעיל העמדנו במידי דבעי מיתנא ושנינוהגונב כים בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה דהיינו בהגבהה. תוס'.

514 לרשב"ם נראה שאפשר לתרץ במידי דבר משיכה עסקינן שאם ירצה יקנה בהגבהה שהגבהה עדיפה ממשכה וקונה בכל דבר, ואם ירצה במשיכה יקנה שדרכו במשיכה. אלא שרצו להורות את הדין של שניהם, שדבר שהוא בר הגבהה בהגבהה ולא במשיכה, ודבר שהוא בר משיכה אפי' במשיכה. וכן נראה ממה ששנינו בקידושין אמר ר"מ בהמה גסה במסירה והדקה בהגבהה, ולא במסירה ומשיכה. וחכ"א בהמה דקה נקנית במשיכה כלומר אף במשיכה. ובגמרא אמרו חכ' אחרים זו וזו במשיכה ואמר להם ר"ש זו וזו בהגבהה. מכאן שהגבהה עדיפה ממשכה שאפילו גסה נקנית לר"ש בהגבהה ולא במשיכה. רשב"ם.

515 ממה שחלקו סיפא בפשתן משמע שהמשנה היא בחבילות קטנות. וכך שנינו המוכר פירות ומשך ולא מדד קנה שמשכית כל שהוא מועילה בפירות שבמשכית כל שהוא כולו נעקר ממקומו ושמואל אמר לעיל בספינה עד שימושך את כולה. אבל בפשתן שהוא ארוך אפ' שהוא בחבילות קטנות לא קנה במשיכת קצת שלא נעקר עדיין כולו ממקומו עד שימשכנו או יגביהנו למקום אחר ויעקר כולו מהמקום שהיה. ואפ' לומר שאפ' רב שחולק בספינה מפני שיש מים תחתיה וכשזזה מעט כמו שזזה כולה ונעקרה כולה ממקומה אבל על גבי קרקע יתכן שהוא מודה. רשב"ם

516 שיגביה ולא במשיכה ודרך המגביהים שאין מגביהים את המקח ע"מ להחזירו למקום שהגביהו אלא מגביהו ונוטלו לרשותו. ולכן נקט ממקום למקום. והקשו א"ה אימא סיפא כו' לדידי שמעמידים אפי' בשליפי זוטרי אפשר לחלק בין הרישא לסיפא במשיכת כל שהוא. אבל לדידך שגם הרישא בשליפי רברבי ארוכים אין לחלק, אלא שברישא מועילה משיכה, ובפשתן לא מועילה רק הגבהה. רשב"ם.

ושואלת הגמרא מהסיפא, הלוקח פשתן מחבירו לא קנה עד שיטלטלנו ממקום זה למקום אחר. האם לא עושים פשתן בחבילות גדולות⁵¹⁷, ומדוע לא תועיל בהן משיכה? עונה הגמרא, שפשתן הוא מחליק ולכן אין עושים ממנו חבילות גדולות, ודרכו בהגבהה⁵¹⁸.

בהמה גסה נקנית במסירה ודקה בהגבהה וחכ"א דקה במשיכה
אמר רבינא לרב אשי, שיש ראייה ממה ששנינו במשנה בקידושין, בהמה גסה נקנית במסירה והדקה בהגבהה, דברי רבי מאיר, רבי שמעון ורבי שמעון בן אלעזר. וחכמים אומרים, בהמה דקה במשיכה. והרי בהמה דקה היא ברת הגבהה, וחכמים אומרים, שהיא נקנית במשיכה? אומרת הגמרא, שבהמה נסרכת ונדבקת ברגליה בקרקע, ואי אפשר לקנותה בהגבהה אלא בקושי.

רב ושמואל א' כור בל' אני מוכר
חזר אפ' בסאה אחרונה
אמרו רב ושמואל, מי שאמר לחברו 'כור בשלשים אני מוכר לך' יכול לחזור בו אפילו בסאה האחרונה, שלא נתכוין שיקנה לא פחות מכור ולא יותר מכור אלא כור בצמצום. ולכן גם אם משך, ואפילו שפסק, ואפילו ברשות לוקח ובכליו של לוקח, לא קנה עד שהכור כולו יהיה מדוד⁵¹⁹. ואם אמר 'כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך', ראשון ראשון קנה, מפני שכל אחד הוא מכירה בפני עצמה⁵²⁰. ומקשה הגמרא ממה ששנינו, אם היתה מדה של אחד מהן, ראשון ראשון קנה, ואף על גב שלא נתמלאה המדה? אומרת הגמרא, מדובר כשאמר לו הין בשנים עשר סלעים לוג בסלע אני מוכר לך. וכמו שרב כהנא⁵²¹ אמר, שהיו סימנים למדת חצי ההין לפר, ושלישית ההין לאיל, ורביעית ההין לכבש יין. וכן נאמר כאן שהיו במדות שנתות,

517. בשלמא אם מעמידים את הרישא בשליפי זוטרי וכן פשתן בשליפי זוטרי ובהגבהה משום שאין דרכו במשיכה כלל. אבל שאר דברים אע"פ שדרכן בהגבהה נקנים במשיכה. אבל כשמעמידים בשליפי רברבי למה פשתן לא נקנה עד שיטלטלנו בהגבהה, הרי דרכו במשיכה כיון שהוא בשליפי רברבי. תוס'.

518 ור"ח פ' כיון שאם הפשתן ימשך הוא מתנתק אין דרכו להמשך, ולכן קנה בטלטול. ולפי הלשון הזה אפשר להעמיד אפי' בשליפי רברבי ואינו במשיכה אלא בהגבהה משום שהוא מתנתק במשיכה. רשב"ם.

519 והמדידה מעכבת שהקפיד במכירת פחות ויותר מכור ויכול לחזור בו מכל המכירה אפילו כשמדד לו כל זמן שלא נמדדה הסאה האחרונה. ואפ' שמשך כ"ט סאין אינה משיכה שכור זה הוא מקח אחד. ולא קנה עד שמשך את כולו כמו שא' בפרק הזהב, מכר לו חמור בפרה וטלה ומשך את הפרה ולא משך את הטלה שניהם יכולין לחזור בהם. והמשנה שאומרת משך ולא מדד קנה היא כשמקנה לו את כל החבילה כמות שהיא והמדידה היא גלוי מילתא בעלמא להודיע כמה מכר. רשב"ם.

520 וכגון שדה של לוקח ובסימטא שקנו לו כליו או ברשות מוכר וכגון שאמר לו מתח' יקנה לך כליך ברשותי. רשב"ם.

521 תימה לרבינו חיים והלא לא רב כהנא אמרה אלא היא משנה בפ' ב' מדות. ואר"י שבפ' המוציא יין שנינו סיד כדי לעשות אנדיפי ומפרש רב כהנא מאי אנדיפי שנתות כמו ששנינו שנתות היו בהין כו'. ולכן מביאים את רב כהנא שאפילו במדות של חול עושים שנתות ולכן המוציא סיד חייב כשיעור לעשות בו שנתות. תוס'.

השוכר פועל לעשות לגורן היום בדינר ולגורן מביאה הגמרא ראייה ממה ששנינו, מי ששוכר את הפועל בניסן כדי שיעשה עמו לגורן, והקדים לתת את שכרו שלשים דינר עבור שלשים ימי הגורן. אסור להנות הימנו, משום שבימי הגורן הפועל נשכר בסלע ליום, והוא נראה כמו ריבית, שהפועל נותן לו סלע ליום בימות הגורן בשביל דינר שנתן לו בניסן והמתין לו עד עכשיו⁵²⁴. אבל אם שכרו מהיום למאה יום במאה דינר, גם אם נתן לו עכשיו את שכרו ולגורן היה יכול להשתכר בסלע ליום מותר, כיון שהתחיל בפעולתו מיד וכמו שהתחיל עכשיו בפעולת ימי הגורן. ואם נאמר שכשומר כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך מיד התחיל הקנין בסאה ראשונה, כיון שיכול לחזור בו כל יום ויום הוא מכירה בפני עצמה ונראה כריבית. וממה שמותר רואים שהקנין חל מתחילה על הכל?

רבא א' מותר לזלזל בשכירות וברישא שלא התחיל לעבוד אסור משום מיחזי כריבית אמר רבא, בשכירות הקלו והדין שונה, שאינו דומה לא להלוואה ולא למקח וממכר, שיש בו אונאה וביטול מקח. כיון שדרך הפועל להשכיר עצמו בכל שהוא כשארין לו מה לאכול, הוא מוזיל בשביל הקדמת המעות שהוא ריוח אצלו מיד, ואין כאן צד רבית כלל. שואלת הגמרא, אם הקלו בשכירות, מדוע ברישא אסור להנות ממנו? מבארת הגמרא, שברישא שאינו מתחיל לעבוד אצלו מעכשיו, הוא חומרא בעלמא שנראה כמו 'אגר נטר'. אבל כשמתחיל לעבוד מיד לא החמירו.

522 כן גיר' ר"ח וכן עיקר שמקשים מהרישא שנאמר בה במפוי' עד שלא נתמלאת המדה למוכר כו', אבל במדה של אחד מהן לא חוששים לנתמלאת המדה אלא ראשון ראשון הנכנס בכליו של לוקח קנה לוקח. שאפי' בחצי מדה שחסרה ואין ידוע כמה יש בה הואיל ולא נתמלאת אין יכול לחזור בו. ואפי' שאמר לו כור אני מוכר לך ביחד או סאה אני מוכר לך ביחד, כ"ש כשמוכר לו כור ומדד כ"ט סאין מלאים שקנה כל מדה ומדה, וקשה על שניהם. ותירצו שאמר לו הין ב"ב סלעים לוג בסלע אני מוכר לך. והיו י"ב שנתות כעין בליטות בדופני הכלי לסימנים של לוג, וכשהגיע לסימן נקרא נתמלאת המדה, ודומה ממש לכור בל' סאה בסלע אני מוכר לך שקנה כל סאה וס'. וברישא ששנינו חילוק בין נתמלאת ללא נתמלאת לא קנה הלוקח ראשון ראשון המגיע לסימן כיון שהמדה אינה של שניהם, והיא מושאלת לו עד שיגמור את מדידתו. ואינה שאולה ללוקח עד שתתמלא, ששאלו זה למדידה וזה לשפכה בכליו או ברשותו. ומה שהקשו בספרים מהסיפא, ברשות לוקח כיון שקיבל כו' אינה קושיה כלל ששם מדובר כשהקנה לו את כל התבואה וקנה לו רשות בלא מדידה. ועוד שהיה צריך להקשות מהמשנה שאומרת משך ולא מדד קנה, ולא מדד כלל ובכ"ו קנה. ועוד קשה לפי לשון הספרים שלא מפרשים שאמר במפורש הין ב"ב לוג בסלע מה מועילות השנתות. רשב"ם.

523 רשב"ם פ' שא"א להקשות מהסיפא ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה שנעמידנה כשנתמלאה המדה. ואין נראה לר"י שא"א לומר שמדובר כשנתמלאה המדה שא"כ ישנה עם הבבא של סרסור ויאמר ברה"ר ובחצר שאינו של שניהם וברשות לוקח כו' אבל לא רצו להקשות מהסיפא כיון שאפי' להקשות מהרישא. תוס'.

524 נראה לרשב"א שמה ששנינו במשנה באיזהו נשך מרבין על השכר ואין מרבין על המכר שמותר להרבות על השכר כשנכנס מיד לתוך הבית אבל בענין אחר אסור להרבות שנראה כמו אגר נטר. תוס'.

